

Haninge kommun

Beslut om vattenskyddsområde med föreskrifter för Hanvedens grundvattentäkt i Haninge kommun

(3 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län beslutar med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken (1998:808) om vattenskyddsområde för Hanvedens grundvattentäkt i Haninge kommun. Vattenskyddsområdet är indelat i vattentäktzonen samt primär och sekundär skyddszon. Skyddsområdets avgränsning och zonindelning framgår av karta i bilaga 1.

Detta beslut ersätter tidigare beslut om vattenskyddsområde för Loviselund vattentäkt med tillhörande skyddsföreskrifter som meddelats i dom vid Österbygdens vattendomstol den 30 april 1970, dom 48/69.

För att tillgodose syftet med skyddsområdet meddelar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken nedanstående skyddsföreskrifter som ska gälla inom vattenskyddsområdet.

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling. I enlighet med 7 kap. 22 och 30 §§ miljöbalken gäller föreskrifterna även om de överklagas.

Skyddsföreskrifter

Definitioner

1 § I dessa föreskrifter avses med

avfall: varje ämne eller föremål som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med,

avloppsvatten: spillvatten, dagvatten och kylvatten,

avverkningssäsong: tiden mellan knoppsprickning år 1 till knoppsprickning år 2,

befintlig anläggning, befintlig verksamhet: verksamhet eller anläggning som finns då dessa föreskrifter beslutas,

bekämpningsmedel: kemisk eller biologisk produkt som är avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa, miljön eller skada på egendom,

dagvatten: regnvatten och smältvatten som tillfälligt rinner på hårdgjorda ytor,

energianläggning: anläggning för lagring av och utvinning av värmeenergi eller kyla ur berg, jord eller vatten eller genom uttag av vatten från berg och jord,

Datum
2020-12-07

Beteckning
513-22222-2015

hantering: tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden,

huvudman: ägaren av den vattentäkt för vilken skyddsområde och föreskrifter fastställs, f.n. Haninge kommun, avdelningen för vatten och avlopp,

miljöfarlig verksamhet: med miljöfarlig verksamhet avses

1. utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten, eller
2. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten,

risk för förorening av grundvatten: tillförsel eller spridning av förorenande ämnen till mark eller vatten som kan medföra en inte obetydlig eller ringa risk för negativ påverkan på grundvattnet,

spillvatten: toalettvatten, bad- disk- och tvättvatten, vatten från industrier eller annan flytande orenlighet, och

växtnäringsmedel: naturgödsel, handelsgödsel, avloppsslam och andra ämnen som tillförs gröda i näringstillskottssyfte.

Vattentäktsszon

2 § Inom vattentäktsszonen får endast vattentäktsverksamhet bedrivas. Vattentäktens huvudman ansvarar för att vattentäktsszonen är inhägnad.

Petroleumprodukter, drivmedel och brandfarliga vätskor

3 § Inom primär skyddszon är hantering av petroleumprodukter, drivmedel och brandfarliga vätskor förbjuden. Undantag gäller för

1. användning i fordon och arbetsmaskiner
2. förvaring som sker på tät invallad yta och på ett sådant sätt att hela den lagrade volymen kan insamlas och omhändertas vid ett läckage.

4 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Nyetablering av anläggning för hantering av petroleumprodukter, drivmedel och brandfarliga vätskor med en sammanlagd cisternvolym överstigande 10 m³ är förbjuden.
2. Nyetablering av anläggning för hantering av petroleumprodukter, drivmedel och brandfarliga vätskor med en sammanlagd cisternvolym överstigande 250 l får inte ske utan tillstånd.

Bekämpningsmedel

5 § Inom primär skyddszon är hantering av bekämpningsmedel förbjuden. Undantag gäller för hantering i samband med punktsanering mot ohyra och skadedjur.

6 § Inom sekundär skyddszon får hantering av bekämpningsmedel inte ske utan tillstånd. Undantag gäller för hantering i samband med punktsanering mot ohyra och skadedjur.

Avloppsvatten

7 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Utsläpp av spillvatten till mark och ytvatten är förbjudet. Undantag gäller för utsläpp av spillvatten från befintliga anläggningar som får användas i den omfattning de har då dessa föreskrifter träder i kraft, eller som ändras i syfte att förebygga förorening av yt- eller grundvatten. En sådan ändring får inte innebära att en anläggning utökas för att ansluta ytterligare hushåll.
2. Utsläpp av dagvatten från bilvägar samt andra hårdgjorda markytor för fordonstrafik med en yta större än 100 m² får inte ske utan tillstånd.

8 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Utsläpp av spillvatten till mark och ytvatten får inte ske utan tillstånd. Undantag gäller för utsläpp av spillvatten från befintliga anläggningar som får användas i den omfattning de har då dessa föreskrifter träder i kraft, eller som ändras i syfte att förebygga förorening av yt- eller grundvatten. En sådan ändring får inte innebära att en anläggning utökas för att ansluta ytterligare hushåll.
2. ~~Utsläpp av dagvatten från nya eller ombyggda allmänna bilvägar samt andra nya eller ombyggda hårdgjorda markytor för fordonstrafik med en yta större än 800 m² får inte ske utan tillstånd.~~

Hantering av avfall

9 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Deponering, omlastning, bearbetning och sortering av avfall, lagring som en del av att samla in avfall samt uppläggning av massor är förbjudet. Undantag gäller för avfall som uppkommit i egen verksamhet som tillfälligt får lagras i avvaktan på borttransport och på sådant sätt att risker för läckage minimeras.
2. Upplag av snö från områden utanför primär skyddszon är förbjudet.

10 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Deponering, omlastning, bearbetning och sortering av avfall, lagring som en del av att samla in avfall eller uppläggning av massor är förbjudet. Undantag gäller för
 - a) avfall som uppkommit i egen verksamhet som tillfälligt får lagras i avvaktan på borttransport och på sådant sätt att risker för läckage minimeras
 - b) nederbördsskyddade kärl avsedda för förpacknings- och tidningsinsamling eller hushållsavfall
 - c) befintliga verksamheter som får bedrivas i enlighet med gällande tillstånd eller gjord anmälan.
2. Upplag av snö från områden utanför vattenskyddsområdet är förbjudet.

Täktverksamhet och mark- och anläggningsarbeten**11 §** Inom primär och sekundär skyddszon gäller följande:

1. Materialtäkt är förbjudet.
2. Mark- och anläggningsarbeten får inte ske utan tillstånd. Undantag gäller för
 - a) mindre arbeten som kan ske utan risk för förorening av grundvatten
 - b) akuta arbeten för drift och underhåll av väg och järnväg, el-, tele-, fiber-, vatten-, avlopps- eller fjärrvärmeledningar etc.

Energianläggningar**12 §** Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Anordnande av energianläggning är förbjudet.
2. Ändring av energianläggning får inte ske utan tillstånd.

13 § Inom sekundär skyddszon får anordnande eller ändring av energianläggning inte ske utan tillstånd.

Väghållning**14 §** Inom primär och sekundär skyddszon gäller följande:

1. Upplag av asfalt, oljegrus eller vägsalt är förbjudna.
2. ~~Halkbekämpning ska ske på sådant sätt att användandet av vägsalt, saltinblandad sand och grus samt dammbindningsmedel minimeras.~~

Jord- och skogsbruk samt trädgård

15 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Nyetablering av gödselstäder, urinbrunnar och ensilageanläggningar är förbjuden.
2. Upplag av timmer och bark är förbjudna.
3. Hantering av växtnäringsmedel får inte ske utan tillstånd.

16 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Nyetablering av gödselstäder, urinbrunnar och ensilageanläggningar är förbjuden.
2. Upplag av timmer och bark är förbjudna. Undantag gäller för tillfälliga upplag från en avverknings säsong.
3. Hantering av växtnäringsmedel får inte ske utan tillstånd. Undantag gäller för hantering av växtnäringsmedel för enskilt bruk.

Övrig miljöfarlig verksamhet

17 § Inom primär skyddszon är ny miljöfarlig verksamhet som inte regleras på annat sätt i föreskrifterna och som kan medföra risk för förorening av grundvatten förbjuden.

18 § Inom sekundär skyddszon får miljöfarlig verksamhet som inte regleras på annat sätt i föreskrifterna och som kan medföra risk för förorening av grundvatten och inte omfattas av anmälnings- eller tillståndsplikt enligt miljöbalken inte bedrivas utan tillstånd.

Allmänna bestämmelser

19 § För vattenskyddsområdet gäller följande allmänna bestämmelser:

1. Föreskrifterna utgör inte hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för drift, utveckling och underhåll av huvudmannens grundvattentäkt inom vattenskyddsområdet.
2. Huvudmannen för vattentäkten ansvarar för att informationsskyltar finns uppsatta på väl synliga platser invid vägar och järnvägar som leder in i eller genom skyddsområdet. Uppsättningen får ske på annans mark. Utformningen av skyltar ska följa rådande rekommendationer om utmärkning av vattenskyddsområde.

Datum
2020-12-07

Beteckning
513-22222-2015

3. Tillstånd enligt dessa föreskrifter krävs inte om verksamheten har tillståndsprövats eller kräver tillstånd enligt andra bestämmelser i miljöbalken eller enligt förordning eller föreskrifter som meddelats med stöd av miljöbalken.
4. I det fall tillstånd krävs enligt dessa föreskrifter ska ansökan prövas av kommunens nämnd för miljöfrågor, f.n. Södertörns Miljö- & Hälsoskyddsförbund. Tillstånd får förenas med villkor.

-
1. Dessa föreskrifter träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling.
 2. Pågående verksamhet som omfattas av tillståndsplikt enligt dessa föreskrifter och som inte har varit tillståndspliktig enligt äldre föreskrifter får, utan hinder av tillståndsplikten, bedrivas i oförändrad omfattning intill dagen 2 år efter att dessa föreskrifter har trätt i kraft. Därefter får verksamheten bedrivas endast om verksamheten senast den dagen lämnat in en ansökan om tillstånd och tillståndsmyndigheten eller tillsynsmyndigheten inte beslutar om annat.

Pågående verksamhet som omfattas av förbud enligt dessa föreskrifter får, utan hinder av förbudet, bedrivas i oförändrad omfattning intill dagen 2 år efter att dessa föreskrifter har trätt i kraft. Därefter får verksamheten inte bedrivas.

Redogörelse för ärendet

Ansökan

Haninge kommun, avdelningen för vatten och avlopp, inkom den 24 juni 2015 med ansökan till Länsstyrelsen avseende en revidering av vattenskyddsområdet och föreskrifterna för grundvattentäkten vid Hanveden. Inför upprättandet av ansökan har samråd hållits med Länsstyrelsen, kommunala förvaltningar och enskilda berörda. Under arbetets gång har kommunen även haft samråd med bland andra Länsstyrelsen och Södertörns Miljö- och Hälsoskyddsförbund. Ansökan har kompletterats i flera steg och den slutliga reviderade ansökan inkom till Länsstyrelsen den 19 februari 2019.

Förslag till reviderat skyddsområde och skyddsföreskrifter skickades på remiss den 3 april 2020 till Sveriges geologiska undersökning, Haninge kommun, Södertörns Miljö- och Hälsoskyddsförbund, Södertörns brandförsvärsförbund, Trafikverket och Skogsstyrelsen. Därefter gjordes ytterligare ändringar i både avgränsning och skyddsföreskrifter.

Datum
2020-12-07

Beteckning
513-22222-2015

Ägare och innehavare av särskild rätt till marken har förelagts att inom sex veckor yttra sig över förslaget i enlighet med 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Föreläggandet delgavs genom kungörelsedelgivning i Post- och Inrikes Tidningar, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet den 20 oktober 2020 och i Mitt i Haninge den 24 oktober 2020, samt på Länsstyrelsens i Stockholms läns och Haninge kommuns hemsidor.

Synpunkter på förslaget har inkommit och sökanden har beretts möjlighet att bemöta inkomna synpunkter (se nedan).

Motiv för ansökan

Som skäl för ansökan anför kommunen bland annat att området som kan påverka Hanvedens vattentäkt har förändrats mycket sedan det ursprungliga vattenskyddsområdet med tillhörande skyddsföreskrifter fastställdes 1970. Där mindre sand- och grustäcker samt orörd naturmark tidigare fanns ligger nu industriområdet Jordbro företagspark.

Kommunen ser ett behov av att revidera vattenskyddsområdet och skyddsföreskrifterna för att kunna säkra produktionen av dricksvatten från vattentäkten.

Syftet med vattenskyddsområdet är att ge vattenförekomsten vid Hanveden ett tillräckligt bra skydd så att råvattnets kvantitet och kvalitet säkras i ett långsiktigt perspektiv. Vattenskyddsområdet utgör även ett underlag vid samhällsplanering, tillsyn och provning.

Användning av Hanvedens vattentäkt

Grundvattentäkten vid Hanveden används främst av Coca Cola, men avses även att användas som reservvattentäkt inom södra delen av Haninge kommun i händelse av störningar i ordinarie vattenförsörjning.

Vattenuttagen har fastställts av Österbygdens vattendomstol i dom AD 48/69 den 30 april 1970. Domen tillåter ett uttag om 2500 m³/dygn i medeltal per år och högst 3500 m³ under ett dygn. Medeluttaget idag är 4,2 l/s vilket motsvarar 362 m³/dygn, av vilket ca 90 % återinfiltreras.

Tidigare togs grundvattnet från en numera riven brunn vid Loviselund och pumpades till en infiltrationsanläggning i Hanveden. I slutet av 1990-talet flyttades råvattenuttaget till Hanveden och uttag sker nu endast därifrån.

Vattenkvalitet, värde och sårbarhet

Hanvedens vattentäkt ingår i vattenförekomsten Jordbromalm som bedöms ha hög regional prioritet enligt Stockholms läns regionala vattenförsörjningsplan

Datum
2020-12-07

Beteckning
513-22222-2015

(Länsstyrelsens rapport 2018:24). Prioriteringen innebär att vattenresursen bedöms kunna försörja ett stort antal människor och därigenom avlasta det regionala systemet på ett betydande sätt.

Vattenmagasinet har genom provpumpningar och beräkningar bedömts klara en långsiktig kapacitet på 35 l/s, motsvarande 3024 m³/dygn.

Grundvattenkvaliteten är generellt god och vattnet i Coca Colas uttagsbrunn klarar de svenska riktvärdena för dricksvatten. Kloridhalten i grundvattenmagasinet har dock ökat från ca 15–20 mg/l under 1960-talet till knappt 80 mg/l idag. Den huvudsakliga källan till de förhöjda halterna bedöms vara salt från halkbekämpning, men viss påverkan kan även antas ske genom läckage från den avslutade Jordbrottippen. Jordbrottippen har också en tydlig påverkan på vattenkvaliteten i Nytorpsbäcken, varifrån inducerad infiltration sker till Hanvedenmagasinet.

Jordarten inom vattentäktens tillrinningsområde utgörs huvudsakligen av grovkorniga isälvsediment, vilket gör vattentäkten sårbar för föroreningspåverkan.

Riskbedömning

För att säkerställa att skyddsföreskrifterna är relevanta och omfattande nog att ge ett långsiktigt skydd åt Hanvedens vattentäkt har Haninge kommun låtit genomföra en riskinventering och riskbedömning. Dessa ligger till grund för utformningen av skyddsföreskrifterna. Riskinventeringen har omfattat hela tillrinningsområdet.

De största riskerna för vattentäkten är kopplade till vägnätet genom vägsaltning och transport av farligt gods samt bensin- och dieselstationer. Även Jordbrottippen har bedömts utgöra en mycket stor risk. Andra risker inom området kan knytas till bland annat parkering och uppställning av fordon, motoraktiviteter, dagvatten och förorenade områden. Inom Jordbro företagspark finns flera typer av miljöfarliga verksamheter som medför risker för vattentäkten.

Befintlig lagstiftning reglerar i viss mån sådana verksamheter och hantering som kan utgöra en risk. I övrigt har skyddsföreskrifterna utformats så att de främsta riskerna så långt som möjligt minimeras.

Avgränsning och zonindelning av skyddsområdet

Vattenskyddsområdet har indelats i olika skyddszoner: vattentäktsson, primär skyddsson och sekundär skyddsson. Avgränsningen har gjorts i enlighet med rekommendationerna i Naturvårdsverkets handbok 2003:6 med allmänna råd för vattenskyddsområde (NFS 2003:16). Handboken reviderades 2010 och upphävdes med de allmänna råden i januari 2020. Någon ny handbok eller vägledning finns ännu inte att tillgå.

Datum
2020-12-07

Beteckning
513-22222-2015

Utgångspunkten för avgränsningen är de hydrogeologiska förhållandena sammanvägt med riskinventeringen. För att lättare kunna utläsa var gränsen för vattenskyddsområdet går har den i vissa fall justerats så att den följer administrativa gränser i landskapet såsom vägar eller fastigheter. Detta bedöms dock inte innebära någon begränsning av skyddet för vattentäkten.

Nedan följer en närmare beskrivning av de olika skyddszonernas avgränsning.

Vattentäktszon

Vattentäktszonen omfattar området närmast uttagsbrunnarna vid Hanveden. Det finns inga planer på att använda tidigare brunnar eller andra tekniska installationer vid Loviselund.

Primär skyddszon

Vid Hanvedenmagasinet finns ett gammalt grustag där åsformationen är mycket exponerad och sårbar för föroreningar, samtidigt som det i området finns flera potentiellt förorenande verksamheter. Vid avgränsningen av primär skyddszon har stor hänsyn tagits till detta och hela den exponerade delen av åsformationen ingår därför i primär skyddszon.

Gamla Nynäsvägen riskerar att förorena Hanvedenmagasinet genom avrinning eller eventuella olyckor med spill av förorenande ämnen. Vägen med tillhörande dikessystem ingår i primär skyddszon och utgör zonens gräns i söder.

Den del av Nytorpsbäcken som passerar Hanvedenmagasinet har hydraulisk kontakt med magasinet och uttagsbrunnarna. Bäckens och ett område ca 30 meter väster om den utgör därför en naturlig gräns i väster.

Sekundär skyddszon

Avgränsningen av den sekundära skyddszonen och därmed skyddsområdets yttre gräns följer i stort vattentäkstens tillrinningsområde.

Åsformationen vid det uppströms liggande Jordbromagasinet är liksom vid Hanvedenmagasinet exponerat och sårbart för föroreningar. Jordbromagasinet står i hydraulisk förbindelse med Hanvedenmagasinet och ingår i den sekundära skyddszonen.

I nordost har avgränsningen delvis gjorts utifrån dagvattennätets avgränsning och avrinningsriktning i norra delen av Jordbros industriområde.

Delar av Nytorpsbäcken som ligger uppströms vattentäkten kommunicerar hydrauliskt med Hanvedenmagasinet. Rinntiderna i Nytorpsbäcken är relativt korta och hela bäcken inklusive mindre tillflöden har därför inkluderats i den sekundära skyddszonen. Det har bedömts tillräckligt att endast inkludera ytvattenflödena inklusive en buffertzona.

Datum
2020-12-07

Beteckning
513-22222-2015

I väster vid området kring Åbylund har avgränsningen utökats jämfört med det ursprungliga förslaget. Det innebär att ett område med sand och svallsand täcks in samtidigt som avgränsningen nu bättre följer vattentäktens tillrinningsområde.

Ytterligare justeringar har gjorts i avgränsningen för att i större utsträckning täcka in områden som har klassning hög sårbarhet i SGU:s sårbarhetskarta.

Yttranden

Sveriges geologiska undersökning (SGU)

SGU ser positivt på att vattenskyddsområdet revideras och anser att underlaget är bra och tydligt. Myndigheten ställer sig dock frågande till varför delar av tillrinningsområdet inte ingår i avgränsningen av vattenskyddsområdet. SGU anser att det är extra viktigt att förtydliga bakgrunden till vald gränsdragning i området vid Åbylund då det ingår i tillrinningsområdet och ligger i direkt angränsning till primär skyddszon, samtidigt som det i ytan finns svallsand som kan vila direkt på berg. I övrigt anser SGU att avgränsningarna för den primära och sekundära skyddszonen är relevanta och grundar sig på ett gediget underlag.

SGU anser att en karta över tillrinningsområdet bör finnas tillgänglig i underlaget, då kunskapen om tillrinningsområdets yttre gräns kan vara av stort värde för bedömningen av olika verksamheters potentiella påverkan på vattentäkten.

SGU avstår från att kommentera föreslagna skyddsföreskrifter.

Haninge kommun, kommunstyrelseförvaltningen

Kommunstyrelseförvaltningen påpekar att den sekundära skyddszonen inte följer SGU:s grundvattendelare. Avgränsningen bör även följa SGU:s sårbarhetskarta för grundvatten och justeras för att inkludera klassningen "hög sårbarhet". Förvaltningen önskar ett förtydligande av hur avgränsningen har gjorts.

Kommunstyrelseförvaltningen anser att det är lämpligt med täta ledningar som föreslås inom sekundär skyddszon, men poängterar att det kan riskera en ökad föroreningsbelastning till Husbyån som är recipient för områdets dagvatten. Det är därför viktigt att dagvattenåtgärder prioriteras för Husbyån. Krav på täta ledningar kan också innebära vissa kostnader för företaget, vilket bör kommuniceras med fastighetsägarna.

Vidare är förvaltningens uppfattning att det inte har gjorts några fastighetsägarsamråd inom vattenskyddsområdet, vilket måste göras innan revideringen fastställs. Förvaltningen föreslår också att ett samråd eller informationsmöte genomförs med företaget inom vattenskyddsområdet för att klargöra hur de berörs och på bästa sätt ska agera för att följa skyddsföreskrifterna.

Datum
2020-12-07

Beteckning
513-22222-2015

Södertörns Miljö- och Hälsoskyddsförbund (SMOHF)

SMOHF anser att befintliga vägar och ytor inom sekundär zon inte ska omfattas av kravet på tillstånd för utsläpp av dagvatten från allmänna bilvägar samt andra hårdgjorda markytor för fordonstrafik med en yta större än 800 m². Förbundet föreslår att tillståndsplikt endast ska gälla vid nyetablering, ombyggnation eller väsentlig ändring av sådana vägar och ytor, då förutsättningarna vid nyanläggning och ombyggnation ser annorlunda ut än vid befintliga förhållanden. För befintliga vägar och ytor inom sekundär zon anser SMOHF att det är mer effektivt att ställa krav genom förbundets ordinarie tillsyn än genom formell tillståndsplikt via vattenskyddsföreskrifter.

SMOHF föreslår en ändring i undantaget från tillståndsplikt för mark- och anläggningsarbeten. Förbundet anser att undantag bör gälla för "arbeten som kan ske utan risk för förorening av grundvattnet", även om det gäller större arbeten.

Mot bakgrund av klagomål på att fordonstvätt utomhus utan rening förekommer inom industriområdet föreslår förbundet en ny föreskrift inom både primär och sekundär zon: "Fordonstvätt får inte ske om det kan medföra risk för förorening av grundvattnet."

Vidare anser SMOHF att förbud mot deponering och omlastning av avfall, lagring som en del av att samla in avfall eller uppläggning av massor bör kompletteras med förbud om bearbetning och sortering av avfall, men att föreslagna undantag ska gälla.

Södertörns brandförsvarsförbund (Sbff)

Sbff noterar att skyddsföreskrifternas reglering av petroleumprodukter överensstämmer med befintliga regelverk kring hantering av brandfarlig vara (Naturvårdsverket samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap). Myndigheten poängterar dock att ett hundra procentigt skydd mot spridning vid en eventuell olycka inte är möjligt.

Sbff önskar ett förtydligande av vad som avses med upplysningen "Släckinsatser vid brand som kan utgöra risk för förorening av grundvattnet ska omgående anmälas till vattentäktens huvudman av den som ansvarat för släckningen." Informationskrav finns även i 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Trafikverket Region Stockholm

Trafikverket Region Stockholm genomförde 2019 en fördjupad riskanalys för grundvattenförekomsten Västerhaninge-Jordbromalm. Trafikverket konstaterar att upplysningen i föreskrifterna om att en beredskapsplan för sanering vid akut föroreningsrisk ska upprättas är i linje med den fördjupade riskanalysen.

Trafikverket efterfrågar ett förtydligande av vad som avses med "Spridning av vägsalt, saltinblandad sand och grus eller dammbindningsmedel ska ske särskilt

Datum
2020-12-07

Beteckning
513-22222-2015

restriktivt". Trafikverket önskar en närmare diskussion om tolkningen och innebörden av föreskriften.

Vidare anser Trafikverket att det behöver förtydligas huruvida petroleumprodukter inkluderar bitumen och övriga asfaltsprodukter som används inom sedvanligt vägunderhåll.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen har inga synpunkter på förslaget och upplyser om att Länsstyrelsen har tillsynsansvar för åtgärder i skogen som inte berör skogsvårdsåtgärder.

Bemötande

Haninge kommun, VA-avdelningen, har bemött inkomna yttranden enligt följande:

Sveriges geologiska undersökning (SGU)

VA-avdelningen anser att SGU:s yttrande gällande avgränsningen vid området kring Åbylund är välgrundat. Vattenskyddsområdets sekundära skyddszon justeras för att täcka in områdena med sand och svallsand. Justeringen av det sekundära skyddsområdets gränser innebär att avgränsningen i stort kommer att följa tillrinningsområdet.

Haninge kommun, kommunstyrelseförvaltningen

En förklaring kring avgränsningen och grundvattendelaren finns i bilaga A till ansökan, PM Hydrogeologi. Bedömningen där är mer detaljerad än kartorna i SGU:s kartvisare. Gränsen för den sekundära skyddszonen justeras för att täcka in de områden som har klassning hög sårbarhet.

VA-avdelningen instämmer i att det viktigaste är att hänsyn tas till vattnets avrinning. Dock är det också viktigt att kunna utläsa var i landskapet gränsen för vattenskyddet går och då kan det underlätta att ta stöd av vägar, fastigheter eller dylikt. När en gräns dragits längs en väg eller liknande har detta aldrig skett på bekostnad av vattenskyddet.

Ledningar för avloppsvatten är normalt sett alltid täta, men kravet i skyddsföreskrifterna innebär att ledningsägaren har ett större ansvar att inspektera sina ledningar och vid behov åtgärda dem.

VA-avdelningen vill förtydliga att skyddsföreskrifterna inte anger att avledning av dagvatten måste ske via ledningar. Det är upp till verksamhetsutövaren att vidta de åtgärder som krävs för att skydda både grundvatten och ytvatten. Om avledning sker i ledningar så ska dock dessa vara täta.

Samråd har hållits 2012 och 2014 med berörda fastighetsägare och verksamhetsutövare. En kommunikationsplan har tagits fram för att informera verksamhetsutövare inom Jordbro företagspark. Behov av ytterligare

Datum
2020-12-07

Beteckning
513-22222-2015

informationsmöte kommer att tas i samråd med representanter från bland annat Jordbro företagarförening.

Södertörns Miljö- och Hälsoskyddsförbund (SMOHF)

VA-avdelningen ser att flera befintliga vägar och hårdgjorda ytor utgör en stor risk för förorening av vattentäkten. Det är därför av stor vikt att ställa krav på verksamhetsutövare och väghållare för att säkerställa att åtgärder vidtas i de fall det är befogat ur föroreningssynpunkt. VA-avdelningen har i dialog med SMOHF kommit fram till att detta bör lösas inom SMOHF:s ordinarie tillsyn och att befintliga vägar och ytor inom sekundär zon därför inte ska omfattas av tillståndsplikten i vattenskyddsföreskrifterna.

Beträffande SMOHF:s förslag att även större arbeten ska kunna undantas tillståndsplikten för mark- och anläggningsarbeten anser VA-avdelningen att bedömningen då i större utsträckning överläts till verksamhetsutövaren, med risk för att vissa arbeten släpps igenom alltför lättvindigt. Att undantaget endast omfattar mindre arbeten ger en tydligare signal om att det ska handla om en obetydlig påverkan för att undantaget ska gälla.

VA-avdelningen anser att det är ett bra förslag att reglera tvättning av fordon, samt att förbjuda bearbetning och sortering av avfall.

Södertörns brandförsvarsförbund (Sbff)

Upplysningen om vad som gäller vid släckinsatser är utöver det som anges i lagen om skydd mot olyckor. Det är dock inte del av föreskrifterna, utan endast en upplysning. Det finns inget regelverk att luta sig mot i detta fall och VA-avdelningen föreslår därför att formuleringen ändras från ”ska omgående anmälas” till ”bör omgående anmälas”.

Trafikverket Region Stockholm

VA-avdelningen instämmer i att en dialog mellan Trafikverket och Haninge kommuns vägavdelning är viktig för att säkerställa en bra halkbekämpning.

Ytterligare skriftväxling

I det remitterade förslaget angavs ett krav på att avloppsledningarna ska vara täta. Sökanden har därefter justerat sin ansökan på så sätt att detta krav tas bort.

Länsstyrelsens överväganden

Enligt 7 kap. 21 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av Länsstyrelsen eller kommunen förklaras som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt. För ett vattenskyddsområde ska, enligt 7 kap. 22 § miljöbalken, Länsstyrelsen eller kommunen meddela sådana föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom området som behövs för att tillgodose syftet med

Datum
2020-12-07

Beteckning
513-22222-2015

området. Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken får en inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på en skyddsbestämmelse i ett vattenskyddsområde dock inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddsområdet ska tillgodoses.

EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG) utgör också grund för vattenskyddet och hur det ska bedrivas. I ramdirektivet anges bland annat att man måste förhindra ytterligare försämring hos vattnet, skydda och förbättra kvaliteten och successivt avskaffa utsläpp av farliga ämnen så att vattnet återfår nära nog de ursprungliga bakgrundshalterna. Direktivet anger även att ett erforderligt skydd ska säkerställas för de vattenförekomster som används eller som är avsedda att användas i framtiden för uttag av dricksvatten, i syfte att undvika försämring av deras kvalitet (artikel 7). Artikel 7 gäller för vattenförekomster som ger mer än 10 m³ per dygn eller betjänar mer än 50 personer.

Vattenskyddsområden med skyddsföreskrifter bidrar till att EU:s och svensk lagstiftnings målsättningar för vattenskydd uppnås på så sätt att riskfyllda verksamheter och åtgärder regleras, så att vattnet nu och i framtiden kan användas för dricksvattenändamål.

De av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen utgör riktmärken för vad som behöver uppnås inom det svenska miljöarbetet. Beslut om vattenskyddsområde för Hanvedens vattentäkt bidrar framför allt till att uppnå miljömålen Grundvatten av god kvalitet och God bebyggd miljö.

Hanvedens vattentäkt ingår i vattenförekomsten Jordbromalm som bedöms ha hög regional prioritet enligt Stockholms läns regionala vattenförsörjningsplan (rapport 2018:24). Ett förstärkt skydd för Hanveden bidrar till att uppnå ett av målen i den regionala vattenförsörjningsplanen, vilket anger att de vattenresurser som bedömts ha hög eller högsta regionala prioritet ska säkras inför framtiden.

Länsstyrelsen anser att det är angeläget att vattenskyddsområden inrättas för de viktigaste vattentäkterna i länet och att även befintliga skyddsområden ses över och revideras för att därigenom säkerställa en god vattenkvalitet i ett långsiktigt perspektiv. Genom att förklara ett område för vattenskyddsområde med tillhörande föreskrifter stärks skyddet för dricksvattenförekomsten och dess betydelse framhävs i exempelvis planeringssammanhang. Samtidigt tydliggörs för boende och verksamma inom området vilka restriktioner som krävs för att åstadkomma ett tillfredsställande skydd.

Vattenskyddsområdets avgränsning

Riktlinjer för avgränsning och utformning av vattenskyddsområden finns i Naturvårdsverkets handbok 2010:5 om vattenskyddsområde samt i allmänna råd (NFS 2003:16) om vattenskyddsområden. Dessa har upphävts och en ny vägledning är under framtagande av Havs- och Vattenmyndigheten (HaV), men har ännu inte fastställts.

Datum
2020-12-07

Beteckning
513-22222-2015

Länsstyrelsen bedömer att det är lämpligt att utgå från Naturvårdsverkets riktlinjer till dess att den nya vägledningen finns tillgänglig.

Av handboken framgår att ett vattenskyddsområde ska omfatta vattentäktens tillrinningsområde såvida inte ett beslutsunderlag visar att skyddssyftet kan uppnås genom fastställande av ett mindre område. Vidare framgår att ett vattenskyddsområde kan delas in i olika zoner. En primär skyddszon bör avgränsas så att uppehållstiden i grundvattenzonen till vattentäktens gräns beräknas vara minst 100 dygn för grundvatten bildat i den primära zonen. Den sekundära skyddszonen bör minst omfatta så stor del av vattenskyddsområdet att uppehållstiden för grundvatten från skyddszonens yttre gräns till vattentäktens gräns har en beräknad uppehållstid på minst ett år.

Länsstyrelsen anser att föreslagna gränser och skyddszoner för skyddsområdet kan motiveras utifrån rekommendationerna i Naturvårdsverkets handbok, samt med hänvisning till kunskaper om de hydrogeologiska förhållandena i områdets olika delar. I ansökan finns motiveringar till avgränsning och zonindelningar.

Mot bakgrund av inkomna synpunkter har vissa justeringar gjorts, vilket framgår av detta beslut. Länsstyrelsen har inte funnit skäl att ytterligare ifrågasätta eller ändra avgränsningarna.

Remissversionen av HaV:s vägledning har ett mer riskfokuserat angreppssätt än Naturvårdsverkets handbok, vilket innebär att avgränsningen bör utgå från riskerna för vattentäkten snarare än från förutbestämda uppehållstider.

Länsstyrelsen konstaterar att en riskbedömning har gjorts och att hänsyn tagits till den vid avgränsningen av vattenskyddsområdet.

Sammantaget finner Länsstyrelsen att det tekniska underlaget som legat till grund för de föreslagna avgränsningarna av områdets skyddszoner uppfyller de krav som bör ställas för att bibehålla en god dricksvattenkvalitet i ett långsiktigt perspektiv.

Kommentarer till vissa föreskrifter och inkomna synpunkter

Inom vattentäktens tillrinningsområde förekommer olika typer av verksamheter och markanvändning som kan komma att påverka vattenkvaliteten på lång och kort sikt. Det gäller exempelvis hantering av för grundvattnet giftiga eller skadliga ämnen i form av petroleumprodukter, kemikalier etc. samt utsläpp och infiltration av spillvatten och dagvatten. Vägarna och vägtrafiken är exempel på verksamheter som innebär ökad risk för grundvattenpåverkan, dels till följd av olyckor, dels genom saltning, utsläpp av förorenat vägdagvatten m.m.

Vattenskyddsområdet är ett angeläget allmänt intresse. Föreskrifterna är anpassade för att uppnå vattenskyddsområdets syfte. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § miljöbalken avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse

Datum
2020-12-07

Beteckning
513-22222-2015

och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Meddelade föreskrifter anses vara både rimliga och miljömässigt motiverade. Några av föreskrifterna kommenteras nedan.

Petroleumprodukter, 3–4 §§

Trafikverket har anfört att det behöver tydliggöras vad som avses med petroleumprodukter. Föreskriften syftar till att reglera lättflytande produkter som bensin, diesel och andra oljor och vätskor som riskerar att tränga ned i marken och förorena grundvattnet. Bitumen omfattas därmed inte av föreskriften.

Bekämpningsmedel, 5–6 §§

Länsstyrelsen anser att förbud mot hantering av bekämpningsmedel inom den primära skyddszonen respektive tillståndsplikt i den sekundära skyddszonen är motiverat, då det är angeläget att minimera risken för att kemiska ämnen tillförs grundvattenmagasinet. Inom båda zonerna råder dock undantag för hantering i samband med punktsanering mot ohyra och skadedjur.

Med ”punktsanering mot ohyra och skadedjur” avses en begränsad bekämpning mot djur som kan innebära skada på egendom eller en hälsorisk för människor. Undantaget omfattar enbart ohyra och skadedjur. Andra åtgärder såsom ogräsbekämpning omfattas emellertid inte.

Avloppsvatten, 7–8 §§

I det ursprungliga förslaget till föreskrifter omfattades befintliga vägar och ytor av krav på tillstånd för utsläpp av dagvatten inom både primär och sekundär skyddszon. Det har efter synpunkter från SMOHF justerats till att inom sekundär zon endast omfatta nya eller ombyggda vägar och ytor.

Länsstyrelsen anser att det ursprungliga förslaget riskerar att bli alltför ingripande och att ändringen är väl motiverad. Det är dock viktigt att befintliga vägar och ytor ses över inom ramen för kommunens ordinarie tillsyn, så att åtgärder kan vidtas där det är befogat.

Hantering av avfall, 9–10 §§

I enlighet med SMOHF:s förslag har föreskrifterna utökats till att även omfatta bearbetning och sortering av avfall.

Föreskrifterna syftar till att begränsa förekomsten av avfall inom hela vattenskyddsområdet. Genom undantaget för tillfällig lagring i väntan på borttransport av avfall som uppkommit i egen verksamhet möjliggörs exempelvis källsortering inom verksamheten eller kortvarig lagring av schaktmassor i samband med markarbeten. Inom sekundär skyddszon kan även allmänna återvinningsstationer samt befintliga verksamheter som hanterar avfall tillåtas.

Täktverksamhet och mark- och anläggningsarbeten, 11 §

Datum
2020-12-07

Beteckning
513-22222-2015

Inom hela vattenskyddsområdet gäller tillståndsplikt för mark- och anläggningsarbeten. Syftet är att kunna ställa krav på rimliga villkor så att arbetets påverkan på vattentäkten minimeras.

För mindre arbeten som uppenbart kan ske utan risk för förorening av grundvattnet krävs inget tillstånd. Det kan exempelvis gälla enklare arbeten inom tomtmark, eller nedläggning av kabel som omfattar en kort och grund sträcka.

För att akuta drift- och underhållsarbeten av samhällsviktig infrastruktur ska kunna genomföras utan väntan på tillståndsprövning undantas även dessa från kravet på tillstånd. Det är dock viktigt att hänsyn tas till vattenskyddsområdet och att stor försiktighet iakttas för att minimera risken för negativ påverkan på grundvattnet.

Väghållning, 14 §

Kloridhalten i grundvattenmagasinet har ökat till följd av vägsaltning, vilket bedöms vara en av de största riskerna för vattentäkten. Samtidigt måste saltning kunna ske när så krävs för att inte äventyra trafiksäkerheten. En trafikolycka kan, utöver den uppenbara risken för människors liv och hälsa, innebära en påtaglig risk för förorening av vattentäkten.

Den tidigare lydelsen "Spridning av vägsalt, saltinblandad sand och grus eller dammbindningsmedel ska ske särskilt restriktivt" har ändrats efter Trafikverkets önskemål om förtydligande. Syftet med regleringen är att halkbekämpningen ska utföras så att mängden vägsalt minimeras. Ansamlingar av salt eller saltning som inte bedöms nödvändig bör undvikas. Det är också i linje med vad som lyfts fram i Trafikverkets riskanalys för grundvattenförekomsten Västerhaninge-Jordbromalm.

Kungörelse

Enligt vad som framgår av 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska beslutet införas i länets författningssamling och kungöras i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Mitt i Haninge.

Hur du överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, enligt bilaga 3.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Sven-Erik Österberg med handläggare Maria Sävström som föredragande. I den slutliga handläggningen har också miljödirektör Göran Åström och länsassessor Jörgen Warstrand medverkat. Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på

www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Karta
2. Upplysningar
3. Överklagandehänvisning regeringen

Sändlista

Haninge kommun, VA-avdelningen, haningekommun@haninge.se

Södertörns Miljö- och Hälsoskyddsförbund, miljokontoret@smohf.se

Naturvårdsverket, kundtjanst@naturvardsverket.se

Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

Lantmäterimyndigheten, kundcenter@lm.se

Sveriges geologiska undersökning, sgu@sgu.se

Trafikverket, trafikverket@trafikverket.se

Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

Jordbruksverket, jordbruksverket@jordbruksverket.se

Försvarsmakten, exp-hkv@mil.se

Boverket, registraturen@boverket.se

Södertörns Brandförsvarsförbund, brandforsvaret@sbff.se

Vattenfall Eldistribution AB, eldistribution@vattenfall.com

Polismyndigheten, polisregion Stockholm, registrator.stockholm@polisen.se

Fastighetsägare enligt förteckning i akten

Stockholms läns författningssamling

Upplysningar

Påföljd

Överträdelse av skyddsbestämmelserna kan medföra ansvar enligt 29 kap. miljöbalken.

Hänsynsregler

I 2 kap. miljöbalken finns allmänna hänsynsregler som bland annat innebär att alla som bedriver eller avser bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. Dessutom ska densamma utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, så är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidta sådana åtgärder som kan skada vattentillgången skyldiga att skaffa sig tillräckliga kunskaper och vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Beredskap

Beredskapsplan för sanering vid akut föroreningsrisk bör upprättas av vattentäktens huvudman senast ett år efter det att dessa föreskrifter fastställs.

Anmälan om olyckshändelse och släckinsats

Olyckshändelser, spill eller läckage som utgör risk för förorening av grundvatten ska omgående anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet. Detta framgår av 2 kap. 1 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor samt förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. Anmälan ska göras till den kommunala räddningstjänsten tel. 112, den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt till vattentäktens huvudman.

Släckinsatser vid brand som kan utgöra risk för förorening av grundvatten bör omgående anmälas till vattentäktens huvudman av den som ansvarat för släckningen.

Ersättning

Bestämmelser om eventuell ersättning för intrång i pågående markanvändning m.m. regleras i 31 kap. 4 § miljöbalken och prövas därför i annan ordning. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan i vissa fall ha rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående lagenlig markanvändning avsevärt försvåras. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för den ”förlust” som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skydds föreskrift.

Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för vattenskyddsområden enligt miljöbalken och förordningen (2011:13) om tillsyn enligt miljöbalken. Länsstyrelsen kan överlåta tillsynen till en kommunal nämnd om kommunfullmäktige begär det. Kommunen är tillsynsmyndighet för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd enligt miljöbalken och förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Dispens

Om det finns särskilda skäl kan Länsstyrelsen medge dispens från meddelade föreskrifter, enligt 7 kap. 26 § miljöbalken. I samband med sådan prövning kan Länsstyrelsen föreskriva de särskilda villkor som behövs för att undvika vattenförorening (16 kap. 2 § miljöbalken). Dispens får meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Tillstånd

I de fall tillstånd krävs enligt dessa föreskrifter ska en skriftlig ansökan lämnas till kommunens nämnd för miljöfrågor, f.n. Södertörns Miljö- & Hälsoskyddsförbund. Tillstånd får medges efter hörande av berörda kommunala myndigheter och huvudman för vattentäkten, om den sökande kan visa att åtgärden/verksamheten kan utföras utan risk för att skada vattentäkten. Tillstånd får förenas med villkor.

Information

Huvudmannen bör regelbundet informera fastighetsägare, nyttjanderättshavare och verksamhetsutövare inom skyddsområdet om här meddelade föreskrifter.

Ny lagstiftning

Ny lagstiftning eller nya bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter beslutsdatum för föreliggande skydds föreskrifter och som utökar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade skydds föreskrifter.

Övrig lagstiftning

Tillstånd eller dispens enligt dessa vattenskyddsföreskrifter innebär inte att det inte kan krävas prövning enligt annan lagstiftning. Utöver ovanstående föreskrifter gäller bland annat vad som sägs i gällande författningar.

Hantering av brandfarliga vätskor

I Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2017:5 om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid lagring av brandfarliga vätskor ställs särskilda krav inom vattenskyddsområde. Det innebär bland annat att ytor, på vilka brandfarliga vätskor hanteras, ska utformas på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

Spridning av bekämpningsmedel

I Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2015:2 finns föreskrifter om användningen av växtskyddsmedel inom vattenskyddsområde.

Energianläggningar

Anläggningar för lagring av och utvinning av värmeenergi ur berg, mark och vatten, uttag av vatten från berg och jord samt andra typer av borrhinar som kan påverka vattentillgång och vattenkvalitet är anmälningspliktig verksamhet enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Miljöfarlig verksamhet

I förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd samt miljöprövningsförordningen (2013:251) finns regler som rör miljöfarlig verksamhet och som gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Hur du överklagar hos regeringen, Miljödepartementet

Var ska beslutet överklagas

Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas till **regeringen, Miljödepartementet**.

Hur man utformar sitt överklagande m.m.

I skrivelsen ska du

- tala om vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret)
- redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras.

Du bör också redogöra för varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

Behöver du veta mer om hur du ska gå tillväga, kontakta Länsstyrelsen på e-post stockholm@lansstyrelsen.se eller telefon 010-223 10 00.

Övriga handlingar

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.

Var inlämnas överklagandet

Din skrivelse ska inlämnas/skickas **till Länsstyrelsen** via epost eller postadress och inte till regeringen, Miljödepartementet.

Tid för överklagande

Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse inom **tre veckor** från den dag **beslutet kungjorts i ortstidning***, annars kan ditt överklagande inte tas upp.

* Infört i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Mitt i Haninge 2020-12-19.